



Notat

Opsamling på drøftelser på mini-konference den 22. februar 2023 vedr. borgere med grønlandsk baggrund i udsatte positioner

På baggrund af Socialudvalgets bestilling fra den 7. december 2022 inviterede Socialforvaltningen i samarbejde med Kofoeds Skole udvalgte interesseorganisationer til en fælles drøftelse d. 22. februar 2023. Formålet var at pege på forslag til fremtidige indsatser for grønlandere i København, som i forvejen er - eller er i risiko for at havne - i en socialt udsat position.

På konferencen deltog repræsentanter fra følgende civilsamfundsorganisationer og kommunale enheder:

- Det Grønlandske Hus
- Hjemløseenheden
- Grønlands Universitet
- Reden København
- Borgercenter voksnes stab
- Herfra og Videre/Angakok og Stjerneskipet
- SydhavnsCompagniet
- Center for Alkohol og Stofbehandling
- Center for Udsatte Voksne og Familier
- Kollegiet Gl. Køge Landevej
- Grønlandske Børn
- Kofoeds Skole
- Mændenes Hjem
- Stenbroens Jurister
- Morgencafé for hjemløse
- Herbergscentret Sundholm

På mini-konferencen drøftede civilsamfundsorganisationerne, hvilke indsatser de anser som væsentlige i arbejdet med at mindske og forebygge omfanget af borgere med grønlandsk baggrund i udsatte positioner i København. Civilsamfundsorganisationernes forslag er beskrevet nedenfor. Det bemærkes, at der er stor forskel på borgere med grønlandsk baggrund, der ankommer til København.

Nærværende notat forholder sig til grønlandere i København, som i forvejen er - eller er i risiko for at havne - i en socialt udsat position. Fælles for nogle af de mest udsatte borgere med grønlandsk baggrund,

der ankommer til København, er, at de ofte bærer på psykiatriske problemstillinger/traumer, som aldrig er blevet udredt/behandlet.

Indsatser for borgere med grønlandsk baggrund i udsatte positioner

A. Tag over hovedet som forudsætning for andre indsatser

Civilsamfundsorganisationerne vil gerne understrege, at en grundlæggende præmis og forudsætning, for at indsatser kan lykkes, er, at borgeren har en bolig. Indsatser skal derfor samtænkes med housing-first metoden, og den store udfordring i den henseende er den nuværende mangel på billige boliger i København. En tidlig boligindsats kan ligeledes være med til at forebygge senere udsathed og skabe grundlaget for personlig udvikling.

B. Ny modtagelsesenhed

Det er væsentligt, at nyankomne fra Grønland tilbydes at deltage i fællesskaber som alternativ til udsattemiljøer på fx Sundholm. Civilsamfundsorganisationerne påpegede, at der er en tendens til, at udsattemiljøer bliver modtagelsescenter, når borgere med grønlandsk baggrund ankommer til København. Udover borgerens mulighed for at opsøge Det Grønlandske Hus inden for åbningstid hver dag kl. 12.30-15, er der aktuelt ikke et alternativt modtagelsescenter eller indsats i København specifikt til grønlændere, hvor man kan henvende sig og modtage råd og vejledning som nyankommen. Civilsamfundet efterspørger en løsning på ovenstående problematik, da ankomsten og den første tid som nyankommen kan være afgørende for den senere livsførelse. Civilsamfundet fremhæver, at man overordnet bør tænke i at give nyankomne borgere med grønlandsk baggrund mulighed for at udfolde deres kompetencer ved at tilbyde en indgang til det danske samfund og positive fællesskaber i København.

Civilsamfundet efterspørger samtidig oplysning til nyankomne borgere fra Grønland om forskellene på herberger i hhv. Danmark og Grønland, da det tilsyneladende er forskelligt, hvad der tilbydes. Civilsamfundet bemærker, at det er sparsomt, hvad man får af reel rådgivning og støtte, udover en seng, når man bor på herberg i Grønland. Det er derfor sandsynligt, at det afholder nyankomne borgere fra Grønland fra at søge herberger i Danmark, og i stedet "sofasurfer" man i lang tid, hvormed borgere, som har behov for støtte, råd og vejledning, ikke bliver samlet op af relevante tilbud. Dertil kan en udbredelse af viden om danske herberger medføre, at borgere med grønlandsk baggrund uden et massivt misbrug kan opsøge alternative herberger til fx. Sundholm, hvor mange har et misbrug.

C. Bedre boligindsats

Boligindsats 1: Lempelse af adgangskrav til studieboliger for de unge

For at sikre, at modtagelsen bliver andetsteds end udsattemiljøer, kan det undersøges, om det er muligt at søge dispensation ifm. adgangsgivende kriterier for studieboliger. Mange unge, der ankommer til København, har ikke færdiggjort folkeskolens

afgangseksamen. Hvis en færdiggørelse af folkeskolen/sprogundervisning/anden beskæftigelse kan kategoriseres som studieaktivitet, kan man måske få adgang til studieboliger og introducere unge til bofællesskaber/studiefællesskaber og dermed nedbringe risikoen for at de unge kommer i en udsat position.

Dertil bemærker civilsamfundet, at fællesskabsfølelse og følelsen af at være sammen med ligesindede er vigtig for, at boligen bliver en succes, hvilket kunne imødekommes ved at placere grønlandere tæt på hinanden, hvor de får adgang til grønlandske fællesskaber og kultur. Civilsamfundet oplever, at udsatte borgere med grønlandsk baggrund ellers vil søge tilbage til mere udsatte miljøer, hvor de trods alt har et fællesskab.

Boligindsats 2: Transithus/Indslusningsboliger

Civilsamfundet oplever, at nogle nyankomne borgere fra Grønland møder op i København uden en plan og uden et sted at sove, hvortil civilsamfundet ofte er nødsaget til at henvise til Natcaféen på Sundholm, som for nogle borgere kan være et usundt miljø at blive henvist til.

Civilsamfundet efterspørger derfor et boligalternativ, som kan sikre både tag over hovedet og en god ankomst til Danmark i form af fx et transit-hus eller indslusningsboliger. Her kunne der tilbydes kortere ophold i bolig samt adgang til socialrådgivere og uddannelsesvejledere med kompetencer inden for grønlandsk kultur og sprog.

Det Grønlandske Hus rejser i den forbindelse muligheden for, at en fremtidig indsats for den unge målgruppe kan tage afsæt i det, de omtaler som en række "pausepladser". Disse pausepladser tænkes som et akut tilbud om overnatning i en begrænset periode til unge, der ankommer uden en plan mhp. hurtigt at hjælpe nogle af de borgere, der umiddelbart ikke har et misbrug, men er i risiko for udsathed. Det kunne eksempelvis fungere ved, at kommunen betalte for, at Det Grønlandske Hus efter behov kunne tilkøbe overnatninger på et billigt hotel o.l. Det Grønlandske Hus kunne dertil hjælpe borgeren med at få afklaret mulighederne og dermed forbygge risiko for den hurtige deroute, som ofte ses i sammenhæng med Sundholm.

D. Udgående korps på tværs af kommunale- og civilsamfundstilbud

En mulighed for at sikre, at Socialforvaltningens forskellige afdelinger og enheder har kompetencer til at modtage og behandle borgere med grønlandsk baggrund, er at etablere et udgående korps eller en enhed, der er specialiseret og har de nødvendige kompetencer ift. viden om målgruppens kultur og kendskab til sproget. En alternativ mulighed, som også knytter sig til forslaget om et transithus, er at ansætte kommunalt forankrede medarbejdere med opsøgende funktion, der kan visitere nyankomne til de tilbud, der er bedst egnede for dem. For at imødekomme de borgere, som endnu ikke har opsøgt et værested, herberg eller andet, ville det være givende, at den opsøgende indsats

ligeledes foregik på gadeplan. Det er et plus, hvis medarbejderen er i stand til at kommunikere på grønlandsk, om ikke andet er det altafgørende med kendskab til grønlandsk kultur. Begge dele kan indtænkes i et samarbejde med civilsamfundets tilbud til målgruppen.

E. Fagnetværk

Netværk, der skal sikre bedre samarbejde og koordination på tværs af offentlige og frivillige/private tilbud til grønlandske borgere i København i socialt udsatte positioner.

F. Genindførelse af ICM-projektet målrettet borgere med grønlandsk baggrund

Der har tidligere været ansat en socialfaglig medarbejder til at varetage en helhedsorienteret og håndholdt støtte særligt målrettet til borgere med grønlandsk baggrund i socialt udsatte positioner. Indsatsen var baseret på den socialfaglige og veldokumenterede metode ICM (Intensive Case Management) og satspuljefinansieret (bevilget ca. 3 mio. kr. i 2019-2021 fra Den sociale investeringspulje i Socialstyrelsen). Indsatsen ønskes genindført, da den har vist gode erfaringer for målgruppen.

G. Investering i civilsamfundet

Kommunen skal ikke konkurrere med civilsamfundet om indsatser, men i stedet understøtte de indsatser, der findes og som virker. Det er derfor væsentligt, at der er fokus på permanente løsninger frem for puljer med udløb og enkeltstående projekter, hvis indsatserne skal medføre varige forandringer. Tilbud om samvær i naturen, eller andre fællesskabsopbyggende initiativer kan med fordel placeres i civilsamfundet med støtte fra kommunen, da civilsamfundet allerede har de nødvendige kompetencer til at oprette disse initiativer.

H. Støttekontaktperson-ordninger/Understøttelse af mentorordninger

Støttekontaktpersoner med kendskab til grønlandsk kultur (og gerne sprog). Der er mange borgere, som støder hovedet mod en mur ift. at udfolde deres potentiale. De falder ofte imellem to stole. Der er mange formelle krav til at få et job, og det kan for nogle være svært at navigere i. Her kunne støttekontaktpersoner understøtte borgerne i deres individuelle behov. Et alternativ kan være at gøre brug af peer-netværk, hvor grønlandske borgere, som har etableret sig i Danmark, støtter nyankomne grønlændere i at navigere i det danske samfund. En sådan indsats skal dog understøttes af kommunen.

I. Opkvalificering/oprustning af socialfagligt personale

Bedre faglig udrustning og fagligt kendskab til grønlandsk, inuit kultur. Viden om forhold i Grønland og kendskab til grønlandsk kultur og sprog er afgørende for virkningen af de indsatser, der sættes i værk i København målrettet grønlændere i udsatte positioner. Investering ift. at sikre, at kompleksiteten i grønlandske borgeres problemstillinger håndteres korrekt og som dermed på sigt kan forbygge en langvarig tilværelse som udsat.

J. Fremskudt personale på civilsamfundstilbud

Der er gode erfaringer fra fx Aarhus med, at kommunens medarbejdere, fx jobkonsulenter eller socialrådgivere, en dag om ugen opholder sig i Det Grønlandske Hus. Her kan sager oprettes og borgeren modtage rådgivning i trygge rammer, hvor der er kultur- og sprogtolkning tilgængeligt. Dette kan også gøres i København.

K. National kortlægning af omfang og kompleksitet

Det har længe været et ønske fra Udsatterådet at få indsamlet viden om området, der kan fungere som grundlag for indretning af indsatser, der virker efter hensigten. Der mangler viden om, hvor mange grønlandere, der er i København, hvor de kommer fra osv. En kortlægning kan være byggestenen for at etablere en ordentlig indsats. I en indsamling af viden bør man også have øje for de bias, der kan være i f.eks. anvisningen af borgere med grønlandsk baggrund i diverse tilbud.

L. Specialiseret spor i traumebehandling

Specialiseret spor f.eks. i forbindelse med misbrugsbehandling, der er tilpasset målgruppens behov. Der er på nuværende tidspunkt en mangel på grønlandsktalende psykiatere, psykologer og misbrugsbehandlere samt en tendens til at anvende danske/vestlige socialfaglige metoder, i stedet for at tænke mere i arktiske metoder, når det drejer sig om behandling af borgere med grønlandsk baggrund. Rusmiddelbehandlingen er pt. centreret omkring den verbale kommunikation på dansk. Det vurderes at have en positiv indvirkning på målgruppen, hvis man tilpasser eksisterende indsatser, så de favner/tager højde for forskelle mellem dansk og grønlandsk kultur.

M. Oplysning

Oplysningskampagne om forholdene, tilværelsen, udfordringer og muligheder i Danmark til grønlandere, som overvejer at flytte til Danmark. Det afgørende forhold her handler om, at borgere ikke selv skal opsøge viden, men at oplysning skal ske gennem en bredere kampagne fx gennem anvendte medier i Grønland såsom KNR. Kampagnen kunne fungere som tillæg til og/eller fremhævelse af informationssiden kenddanmark.dk, som Det Grønlandske Hus har udarbejdet og løbende opdaterer med information om vilkår vedr. eksempelvis bolig, jobsøgning, uddannelse mm. Hjemmesiden er i 2022 blevet oversat til grønlandsk.